

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Oksanen, M. (2021) Kirjoittamisen tuella taitoa ulkomaalaistaustaisille opiskelijoille.
TAMKjournal, 23.8.2021.

URL: <https://tamkjournal.tamk.fi/kirjoittamisen-tuella-taitoa-ulkomaalaistaustaisille-opiskelijoille/>

Kirjoittamisen tuella taitoa ulkomaalaistaustaille opiskelijoille

- in [Ammatillinen opettajankoulutus](#) · [Kehittäminen ja soveltava tutkimus](#)
- — 23 elo, 2021

Taas uuden ikäluokan aloitettua korkeakouluopintonsa toivotaan, että opiskelijat suoriutuisivat urakastaan suuremmitta tuskitta, välillä jopa oppimisen iloa tuntien – ja mielellään määrääjassa. Tämän heterogeenisen joukon erilaiset tuen tarpeet tulee tunnistaa ja vastata niihin mahdollisimman hyvin. Yhä kasvavan joukon muodostavat ne opiskelijat, joiden äidinkieli ei ole suomi ja jotka opiskelevat suomenkielisissä tutkinto-ohjelmissa. Heidän viestintätaitojensa suunnitelmallinen kehittäminen auttaisi paitsi opinnoista selviytymiseen myös tutkinnon riittävän laadukkaaseen suorittamiseen. Mitä asialle on TAMKissa jo tehty, ja miten pitäisi jatkaa?

Kirjoittaja: Marja Oksanen

Opinnoissa eteen tuleva kieli on ilmauksiltaan paljolti uutta ja totuttua abstraktimpaa, mikä aiheuttaa ongelmia ymmärtää. Kielitietoiset ammattiaineiden opettajat ovatkin olennaisen tärkeitä selittämään sisällöt mahdollisimman selkeästi ja helpotajuisesti. Paljon kuitenkin jää opiskelijan oman lukutaidon varaan. Esimerkiksi laajan tekstin silmäilevä lukeminen ja siitä pääasioiden nopea hahmottaminen, saati sisällön tarkka ymmärtäminen, näyttää tuottavan monelle paljon vaikeuksia. Paitsi ymmärtäminen etenkin siihen limittyvät kirjalliset tuottamistaidot ovat koetuksella. Liian usein opiskelijan kehnot tekstitaidot ovat paljastuneet karusti vasta opinnäytetyövaiheessa. Aiemmat opiskelussa laaditut tekstit eivät ole olleet lähimainkaan niin vaativia, tai niitä on voitu tehdä työpareittain, jolloin vastuu lopputuloksesta on ollut paremmin kirjoittamisen hallitsevalla osapuolella. Kirjalliset viestintätaidot ovat joka tapauksessa olennainen osa korkeakoulutetun ammatillista identiteettiä.

Tampereen ammattikorkeakoulussa opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama Kohti korkeakoulua KORKO-hanke on mahdollistanut syyslukukaudesta 2019 alkaen kirjoittamisen tukipajan järjestämisen niille opiskelijoille, joilla suomi ei ole äidinkieli. Nyt toimintaa pystytään jatkamaan alkaneen SIMHE-hankkeen turvin. Pandemiaolot ajoivat ohjauksen verkkoon, mikä onkin varsin toimiva toteutustapa tulevaisuudessakin. Mitä aiemmin tukea tarvitsevat opiskelijat itse tulevat mukaan tukipajaan tai opettajat osaavat heidät sinne ohjata, sitä varmemmin kirjoitustaitoa saadaan vähitellen hiottua paremmin vastaamaan opinnäytetyövaiheen vaatimuksia.

Kieliopintoihin panostaminen valtakunnallisen huomion kohteena

Valtakunnallisesti asiaan on puututtu ajankohtaisin ohjein. Tänä vuonna julkaistuissa Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen laatukriteereissä asia todetaan mm. seuraavasti:

- Opiskelijoiden erilaiset oppimistarpeet otetaan huomioon kielten opetuksessa ja ohjauksessa mahdollistaen yksilölliset ja joustavat opintopolut.

- Kielten ja viestinnän opetuksen käytänteet ja prosessit ovat selkeät, kun koulusivistyskieli on eri kuin tutkintokieli.
- Tukitoimet ovat helposti saatavilla silloin, kun opiskelijan koulusivistyskieli tai äidinkieli ei ole tutkintokieli tai hänellä on oppimisvaikeuksia. (Tolonen-Kytölä, Ahvenainen, Kanerva & Murtola n.d.)

Kansallisen koulutuksen arviointikeskus (KARVI) on selvityksensä pohjalta päättänyt suosittamaan korkeakouluille tiettyjä kehittämistoimia. Ne on otettu mukaan myös Valtioneuvoston koulutuspoliittiseen selontekoon (2021, 61) sekä opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuun *Kohti saavutettavampaa korkeakoulutusta ja korkeakoulua* (Kosunen 2021, 204–205).

Kasvavalle opiskelijaryhmälle tulee rakentaa toimiva tukikokonaisuus, joka ei riipu hankerahoituksesta.

KARVI suosittaa, että korkeakoulujen tulisi ottaa käyttöön systemaattinen tapa, jolla ulkomaalaistaustaiset opiskelijat voidaan tunnistaa ja sen jälkeen pystyä seuraamaan heidän opintojaan (Airas ym. 2019). Työryhmän toinen suositus linkittyy ensimmäiseen: jos ulkomaalaistaustaisen opiskelijan opinnot eivät ota sujuakseen, on osattava tunnistaa tarveharkintaisen tuen tarve. Tuki toteutuu positiivisena erityiskohteluna näille opiskelijoille, joilla on väestömäärään suhteutettuna aliedustus korkeakouluissa. Kolmanneksi suositetaan koko opintopolun ajalle johdonmukaisesti eteneviä kieliopintoja, jotka edistävät heidän opintojensa sujumista ja korkeakoulutasoisen kielen hallintaa, jota asiantuntijatehtäviin valmistuvalta edellytetään. (Airas ym. 2019.) Epäilemättä siis tarvittaisiin myös ohjausta tiedon parempaan omaksumiseen.

Hyvät kokemukset TAMKin tukipajoista

TAMKin tukipaja on toteutettu Moodle-alustalla, jonka viikoittaisiin palautuslinkkeihin opiskelijat ovat toimittaneet kulloisetkin tekstinsä. Opettajan kommenttimerkintöjen pohjalta seuraavalla viikolla on käyty palaute- ja ohjauskeskustelut Zoomia tai Teamsia hyödyntäen. Välillä aikataulua on nopeutettu, jos tekstien kakkos- tai kolmosversiot on ollut tarpeen saada pikaisemmin valmiiksi. Moodleen on myös lisätty tietoa ja harjoitusmateriaalia tekstin laadinnasta, raportoinnista, suomen kielen rakenteista ja oikeakielisyydestä. Tukimateriaalin osuus tulee vielä laajenemaan ohjattavien opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Yksi tukipajaan osallistuneista on nyt jo tradenomiksi valmistunut ja jo opiskelunsa aikana työelämässä mukana ollut Gala Kerezova. Hänen kokemuksensa mukaan ulkomaalaistaustaiset asiantuntijat voivat työssään hyvinkin paljon hyödyntää omaa kielitaitoaan, kun he ovat tekemisissä englanniksi tai muilla kielillä ulkomaalaisten organisaatioiden kanssa. Silti Kerezova (2021) toteaa olevan hyvin tavanomaista joutua viestimään mahdollisimman selkeästi ja yksiselitteisesti suomeksi monimutkaisia, usein teknisiä asioita suomalaisille kollegoille tai ottamaan yhteyttä paikallisiin viranomaisiin kuten VTT ja TEKES.

Kerezova on huomannut, että jotta nämä kirjalliset yhteydenotot otettaisiin vakavasti, tarvitaan virheetöntä ja selkeää kieltä. Lingvistikoulutuksen ulkomailla saaneena hän pitääkin kirjoittamista tehokkaimpana tapana kehittää kielitaitoaan: se on aivoja kunnolla rassaavaa toimintaa. Hän näkee prosessina edenneen, selkein kirjallisin ja suullisin palauttein ohjatun tuen auttaneen hänet näkemään muokkaamista vaatineet kohdat ja myös opitusti välttämään

samoja keinoja uudelleen. (Kerezova 2021.) Ajatus on tuttu kognitiivisen kirjoittamisen tutkimuksesta, joka painottaa juuri aktiivisen harjoittelun ja työskentelyn automatisoinnin merkitystä (Oja 2020, 211).

Tukipajaan on osallistunut myös Serveh Ghazizade, joka opiskelee monimuotokoulutuksessa varhaiskasvatuksen sosionomiksi. Hän on käynyt lukion Iranissa, valmistunut lähihoitajaksi Suomessa maahanmuuttajataustaisille suunnatussa ryhmässä ja työskentelee Tampereen kaupungin palveluksessa lastenhoitajana.

Kuva 1 Taas sain yhden kirjoitustehtävän palautettua, iloitsee sosionomiopiskelija Serveh Ghazizade (Kuva: Marja Oksanen 2021)

Työelämässä tarvitaan kipeästi monikulttuurisia varhaiskasvattajia, mutta Serveh'n polku uralla etenemiseen on välillä ollut melko kivistä, koska aiemmat suomenkieliset opinnot eivät ole vahvistaneet riittävästi taitoja korkeakoulutasoiseen kirjalliseen viestintään. Hän toteaa laajojen tekstien keskeisen sisällön hahmottamisen tarkasti vievän runsaasti aikaa, myös etenkin sisältöjen tiivistämisen omin sanoin. Samoin esimerkiksi omien perusteltujen näkökantojen esittäminen vakuuttavasti tai toimivan tekstirakenteen luominen tuntuvat välillä hyvinkin vaativilta. Onneksi hänen hyvä motivaationsa on siivittänyt opiskelua ja tukipajan avulla on saatu kirjoitustaito kehittymään. (Ghazizade 2021.)

TAMKissa tartuttava toimeen

Kirjoittaminen on luonteeltaan monimutkaista eri muuttujineen, niin kognitiivista, sosiaalista kuin sosiokulttuuristakin. Hyvien ammattialan tekstien laadinta vaatii äidinkielisiltäkin tietyn sosiaalisen diskurssin omaksumista ”näin omalla alallani asiat ilmaistaan arvoineen, asenteineen, normeineen ja odotuksineen”. Voi joutua omaksumaan aivan erilaisen tietokäsityksen ja laajentamaan omaa identiteettiään. (Tarnanen 2002, 98–99.) Kirjoittamisen pintatasolla oikeakielisyys puolestaan asettaa runsaasti haasteita.

Opiskelijat, joiden äidinkieli ei ole suomi, tarvitsevat nykyistä enemmän huomiota. TAMKissa tulee aloittaa konkreettiset toimet ja rakentaa tälle kasvavalle opiskelijaryhmälle toimiva tukikokonaisuus, joka ei riipu päätöksistä hankerahoituksesta. Aivan tyhjästä ei tarvitse lähteä liikkeelle, koska kirjoittamista on jo totuttu tukipajassa valmentamaan kunkin opiskelijan kehittymistä prosessinomaisesti edistäen ja tieto toiminnasta on vähitellen levinnyt. Toivottavasti se saadaan leviämään edelleen.

Lähteet

Airas, M., Delahunty, D., Laitinen, M., Saarilampi, M., Sarparanta, T., Shemsedini, G., Stenberg, H., Vuori, H. & Väättäin, H. 2019. Taustalla on väliä. Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat korkeakoulupolulla. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 22. Tampere: PunaMusta. Luettu 20.5.2021.

https://karvi.fi/app/uploads/2019/11/KARVI_2219.pdf

Ghazizade, S. sosionomiopiskelija. 2021. Haastattelu 13.6.2021. Haastattelija Oksanen, M. Tampere.

Kerezova, G. tradenomi. 2021. Kirjoittamisen tukipajan tarpeellisuudesta. Sähköpostiviesti. Viitattu 3.3.2021.

Kosunen, T. 2021. Kohti saavutettavampaa korkeakoulutusta ja korkeakoulua. Opetus- ja kulttuuriministeriön 2021:35. Helsinki: PunaMusta. Viitattu 20.5.2021.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163235/OKM_2021_35.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Oja, O. 2020. Suomenkielisen tieteellisen kirjoittamisen kurssi ulkomaisessa yliopistossa. Teoksessa Latomaa, S. & Lauranto, Y. (toim.) Päätymätön projekti. Kirjoitettua vuorovaikutusta eri S2-foorumeilla. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Tarnanen, M. 2002. Arvioija valokeilassa: suomi toisena kielenä -kirjoittamisen arviointia. Jyväskylän yliopiston soveltavan kielentutkimuksen keskus. Jyväskylä: Jyväskylä yliopistopaino.

Tolonen-Kytölä, T., Ahvenainen, T., Kanerva, A. & Murtola, K. n.d. Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen laatukriteerit. Viitattu 20.5.2021.

<https://kivifoorumi.files.wordpress.com/2021/01/ammattikorkeakoulujen-kielten-ja-viestinnan-opetuksen-laatukriteerit-26.1.2021.pdf>

Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko. 2021. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:24. Viitattu 20.5.2021.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162995/VN_2021_24.pdf?sequence=1&isAllowed=y

---

Kirjoittaja

Marja Oksanen

Lehtori, suomen kieli ja viestintä, suomi toisena kielenä

Pedagogiset ratkaisut ja kulttuuri, Kielet ja viestintä, TAMK

marja.oksanen@tuni.fi

Lisätietoja hankkeesta: <https://projects.tuni.fi/korko/>

Kuvituskuva: Tampereen yliopisto/Jonne Renvall